

Partimotion

Motion till riksdagen 2015/16:3072

av Anna Kinberg Batra m.fl. (M)

Trygghet mot brott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa en lokalt förankrad, närvarande och synlig polis i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att löpande utvärdera de lokala medborgarlöften som ställs ut av polisen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ansvaret för det lokala brottsförebyggande arbetet ska ligga på högsta politiska nivå i kommunerna och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att polisen ska arbeta för att ingå samverkansavtal med alla kommuner och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av fler socialarbetare i yttre tjänst och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kraftfulla insatser för att motverka parallella samhällen och otrygghet i särskilt brottsutsatta områden och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ange 20 000 poliser som en miniminivå för bemanningen inom Polismyndigheten och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att 1 000 fler poliser ska komma i tjänst under kommande år och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka likvärdigheten i stödet till brottsoffer över hela landet och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att upprätta en nationell jourtelefonlinje för brottsoffer och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja kunskapen om den it-relaterade brottsligheten genom hela rättssystemet och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om initiativ till en brottsofferportal för dem som drabbats av identitetsstöld och bedrägerier på internet och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lagstiftningen för att bättre omfatta virtuella våldtäkter och hämndporr och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa straffen för ett antal olika brott, exempelvis för grova våldsbrott, människohandel, bostadsinbrott och identitetsstöld, och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om insatser för ökad kunskap och ett strukturerat förebyggande arbete mot radikaliserings och terrorism och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kriminalisera att någon reser, eller försöker resa, till ett annat land i syfte att utföra, planera, förbereda eller delta i terroristhandlingar eller att ge eller få terroristträning, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Säkerhetspolisen bör ges möjlighet till hemlig dataavläsning och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att i Sverige kunna utreda terroristbrott och krigsbrott som begåtts utomlands och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Nationella insatsstyrkans operativa förmåga att agera på flera platser samtidigt och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rutiner inom kriminalvården för att upptäcka och motverka radikaliserings på anstalterna och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta regler för svenska pass och tillkännager detta för regeringen.

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket ett särskilt uppdrag att utreda finansiering av terrorism och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör prioritera ett bättre och mer effektivt samarbete för att bekämpa terrorism inom Europeiska unionen och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka kunskapen om hatbrott och förmågan att beivra sådana och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Ett tryggt samhälle som håller ihop är en av förutsättningarna för att kunna ta tillvara den potential och de utvecklingsmöjligheter som finns i Sverige. En väl utformad rättspolitik som understödjer det viktiga arbetet med att förebygga, hindra och bekämpa brottslighet bidrar till ett tryggare samhälle. Moderaterna och Alliansen har förbättrat och utvecklat rättspolitik. Polisen har förstärkts och är sedan årsskiftet en modern nationell organisation. Påföljder har skärpts under senare år och riksdagen har under våren accepterat flera förslag från allianspartierna. Utmaningarna är trots detta samtidigt omfattande. Utanförskapet måste motverkas och tryggheten i samhället behöver öka.

Vi ser ett nytt utanförskap växa fram i Sverige med en ökad otrygghet som följd. Utvecklingen innebär att parallella samhällen riskerar att skapas i Sverige. Något är fel när det finns områden i Sverige dit ambulansen inte åker om inte polisen samtidigt åker med. Den negativa utvecklingen riskerar att förstärkas när människor möter fördomar eller trakasserier och när människor begränsas av sin omgivning eller inte vågar gå ut på kvällarna. Så ska det inte vara. Sverige ska vara ett land – inte ett land där parallella samhällen tillåts växa fram. Genom effektiva insatser mot brott och ordningsstörningar och genom att fler ges möjlighet att få ett jobb ökar människors frihet och sammanhållningen i samhället.

Det krävs arbete på alla nivåer för att öka tryggheten. Det lokala perspektivet är särskilt betydelsefullt. Kommunala myndigheter, organisationer, företag och polisen måste samverka. Det gäller i det förebyggande arbetet att motverka att unga dras in i kriminalitet och missbruk, men det är också angeläget att göra insatser för att motverka grov kriminalitet. Kommunerna har också ett ansvar för att brottsoffer får stöd och hjälp.

Den radikaliserings som växer fram bland extrema grupper utmanar tryggheten i vårt samhälle. Risker för nya terroråd behöver i hög grad hanteras på den säkerhetspolitiska arenan, men radikaliserings och extremism måste mötas på flera olika sätt. Rättsväsendet behöver ges nya och bättre verktyg för att möta den negativa utvecklingen. I det lokala arbetet finns det betydande möjligheter till förebyggande och förhindrande insatser.

Ett kraftfullt lokalt brottsförebyggande arbete

För Moderaterna är det grundläggande att människor ska kunna känna sig trygga oavsett kön, ålder eller var i landet man bor. Alla ska veta att om brott begås så ska rättsväsendet – polis, åklagare, domstolar och kriminalvård – ha de resurser och den förmåga som är nödvändig för att utreda och klara upp brott. Vi behöver därför fortsätta stärka det brottsförebyggande arbetet och rättsväsendets förmåga och kapacitet.

Polisen har en självklar roll i samhällets brottsförebyggande arbete. Den 1 januari 2015 blev polisen en nationell myndighet. Syftet med förändringen är dels att skapa en mer sammanhållen polis med lika goda förutsättningar för brottsbekämpningen i hela landet, dels att mer polisiära resurser ska kunna läggas på det lokala polisarbetet.

Omorganiseringen av polisen ökar möjligheterna att säkerställa en god bemanning i hela landet. För att öka tryggheten är det viktigt att allmänheten upplever att polisen är närvarande och synlig. Det gäller såväl i storstäder som i mindre orter och på landsbygden. För Moderaterna är det viktigt att noga följa genomförandet av den nya polisorganisationen och att se till att detta leder till god bemanning i hela landet.

I polisens uppdrag ligger också att inleda medborgardialoger och att utfärda medborgarlöften. När löften tas fram ska människor i lokalsamhället få vara med och löften ska innehålla det som medborgarna upplever som problem. Kunskap och kompetens, som bland annat finns hos kommunerna, måste i större grad vara en del i hur det brottsförebyggande arbetet bedrivs. Om samarbetet mellan kommunerna, civilsamhället och polisen ska bli effektivt finns det ett behov av att representanter på alla sidor har befogenheter att fatta beslut om nödvändiga åtgärder för att bekämpa och förebygga brott. Lokala samverkansmöten bör i större utsträckning hållas mellan tjänstemän med beslutsbefogenheter för att bli mer operativa. Det formella ansvaret för samarbetet med polisen bör i kommunerna ligga hos kommunstyrelsen.

Kommunerna behöver ha personer med särskilt ansvar för säkerhetsfrågor och trygghetsskapande arbete. Kommunerna har redan i dag skyldigheter att ge stöd till brottsoffer, men frågorna måste tas på större allvar framöver. Barn och ungdomar

behöver trygghet och goda förebilder. Vi ser att alldeles för många barn växer upp i familjer med problem. Ett tätare samarbete mellan förskola, skola och socialtjänst kan bidra till att samhället tidigare får kännedom om sådana problem. Detta gör att insatser kan sättas in tidigt och därigenom bidra till att förebygga senare problem. Skolan har till uppgift att rapportera och anmäla om brott begås. Det är viktigt att alla skolor tar det ansvaret fullt ut.

Förbättrade brottsförebyggande insatser för unga

Ett framgångsrikt brottsförebyggande arbete måste ha sin grund i ett nära samarbete mellan polisen och kommunerna och då särskilt i verksamheter som förskolan, skolan och socialtjänsten. Sådant samarbete kan regleras i samverkansavtal och exempelvis handla om tidiga insatser riktade mot barn och unga eller om att vidta åtgärder mot problem med brottsutsatta platser. Om polisen och kommunerna dessutom samordnar insatserna med föräldrar, näringsliv, fastighetsägare, föreningar och andra goda krafter kan det brottsförebyggande arbetet bli mer verkningsfullt.

Alla ungdomar behöver tillgång till meningsfulla fritidsaktiviteter. Fritidsgårdar kan, rätt utformade, bidra till att fånga upp ungdomar med begynnande problem och i förlängningen förebygga brott. Föreningslivet och idrotten är också viktiga aktörer som gör stora insatser, även i brottsförebyggande syfte. För ungdomar som befinner sig i riskzonen kan föreningsliv, fysisk träning och positiva förebilder bli räddningen från kriminalitet.

Socialekreterare, fältassistenter och andra kommunala tjänstemän som arbetar brottsförebyggande måste i större utsträckning vara tillgängliga även efter kontorstid så att inte polisen och ideella organisationer är de enda aktörerna som är ute och träffar ungdomar under kvällar och nätter. I takt med att samhället förändras ställs nya och andra krav på sociala insatser. Vi vill se fler socialarbetare i yttre tjänst.

Föräldrar med barn och ungdomar i riskzonen måste ges bättre förutsättningar att klara föräldrarollen. Den uppsökande verksamhet som socialtjänsten har är ett viktigt verktyg som bör användas mer. I allt socialt förebyggande arbete är kontinuitet, samarbete och samverkan viktigt. Arbetet får inte ske stuprörmässigt, utan samverkan måste ske horisontellt mellan olika aktörer i samhället.

Parallella samhällen och otrygghet måste motverkas

En kartläggning som polisen har gjort visar 63 områden i Sverige där kriminella nätverk har stor negativ påverkan i lokalsamhället. Områdena är fördelade över 22 städer, från storstäder till mindre orter, som alla har som gemensam nämnare att de är socioekonomiskt utsatta. I dessa områden upplevs misstron mot samhället vara utbredd och i flera av dessa områden uttrycks det genom att polisen inte är välkommen i området. Det kan ta sig uttryck i att obevakade polisbilar angrips eller att det sker angrepp på andra samhällsaktörer såsom brandförsvaret, ambulanser och liknande. Inte sällan bedöms områdena vara svåra för polisen att arbeta i. I rapporten påpekas det att det i sådana områden är svårt att få personer att delta i brottsutredningar och för polisen att agera obemärkt genom att bedriva spaning då nykomlingar snabbt noteras.

Det är nödvändigt att samhället på ett tydligt och kraftfullt sätt tar sig an problematiken med särskilt brottsutsatta områden. Det krävs uthållighet i polisens och kommunernas brottsförebyggande arbete. Insatserna får inte bli tillfälliga. Enbart kriminella krafter tjänar på att allmänheten i någon mån fruktar dem eller att polisen inte kan arbeta obehindrat mot dem. Medborgarnas grundläggande rätt till trygghet från brott ska gälla alla oavsett var i landet man är bosatt. Inte minst är det synnerligen viktigt att motverka alla tendenser till en underminering av rättsstatens legitimitet och att parallella rättssystem och samhällen skapas.

Stöd och hjälp till brottsoffer, vittnesprogram och dialog med boende i särskilt utsatta områden är viktiga byggstenar i det arbetet. Den samverkan som används i satsningen mot grov organiserad brottslighet kan tjäna som förebild i det arbetet. Ett problem i dessa områden är en grundläggande misstro gentemot myndigheter. Det kan handla om polis, räddningstjänst, socialtjänst och andra samhällsföreträdare. För att bidra till att återupprätta förtroendet för dessa och andra myndigheter är kontinuerlig närvaro och personkännedom viktigt. Vi ser till exempel gärna en fortsättning på och en utbyggnad av projekt där myndighetsföreträdare möter ungdomar i deras närmiljö.

En viktig utmaning är att ha poliser som över tid arbetar i dessa områden. Kontinuitet är viktigt och även lokalkännedom. På sikt kan detta bidra till att bygga upp förtroendet för polisen i särskilt utsatta områden. För att säkerställa att poliser över tid vill och kan tjänstgöra i sådana områden kan till exempel incitament i form av karriärmöjligheter och lön vara viktigt.

Det behövs fler poliser

I Sverige har poliserna blivit fler sedan 2006. Efter alliansregeringens satsning mellan 2006 och 2010 på att öka antalet poliser har Sverige cirka 20 000 poliser. Det ökade antalet poliser har lett till ökad synlighet och förutsättningar för bra polisarbete. Trots detta är det fortfarande för många som utsätts för brott och för få brott som klaras upp. Samtidigt har också befolkningen ökat med mer än en halv miljon människor.

Samhällsutvecklingen och befolkningsökningen gör att det behövs fler poliser för att utreda och bekämpa brott. Särskilt viktigt är det i de områden där brottsligheten är påtagligt besvärande samt i glesbebyggda områden i landet. Regeringen aviserade i budgetpropositionen att man vill ta bort kravet på 20 000 poliser. På sikt riskerar det att leda till att Sverige får färre poliser. I ett läge där vi ser en utveckling med tung gängkriminalitet och utanförskapsområden som växer fram är det helt fel väg att gå. Vi anser att 20 000 poliser fortsatt ska vara en miniminivå för bemanningen inom Polismyndigheten. Moderaterna vill dessutom ha fler poliser och göra en satsning på att utbilda och anställa 1 000 nya poliser, som föreslås i vår budgetmotion för 2016. Dessa poliser ska i huvudsak användas för att förstärka brottsbekämpningen och öka tryggheten i särskilt brottsbelastade områden samt i glest befolkade delar av landet.

I de delar av landet där avstånden är stora och befolkningsunderlaget är litet finns det en stor utmaning i att säkerställa en lokalt närvarande polis. Det gäller också i särskilt brottsutsatta områden. Här behövs fler lokalt förankrade och närvarande poliser liksom ett mer aktivt samarbete mellan polis, kommuner och frivilliga aktörer och organisationer. Det är positivt att flertalet kommuner tecknar samverkansavtal med polisen. Polisen har då ett nära samarbete med kommunen. Samarbetet är nedskrivet, mer strukturerat och detaljerat. Moderaterna vill att alla kommuner skriver samverkansavtal med polisen.

Ökat stöd och skydd för brottsoffer

Under 2014 polisanmälades närmare 1,5 miljoner brott. Bakom varje polisanmälan finns någon som utsatts för en kränkning, och ibland även för hot och våld. Någon kan ha drabbats av fysiska såväl som psykiska skador som tar tid att bearbeta och återhämta sig från. Det kan även uppstå praktiska och ekonomiska problem.

Det är många som drabbas av ett brott. Dels den som utsätts, men även anhöriga och vänner till offret. Detsamma gäller gärningsmännens familjer och vänner som hamnar i en utsatt situation. Ibland finns även barn med i bilden. Alla som drabbas av ett brott

måste få den hjälp och det stöd de behöver för att bearbeta det som har hänt och för att kunna återgå till en trygg vardag.

Under 2013 fick sammanlagt närmare 93 000 brottsutsatta, anhöriga och vittnen stöd genom brottsofferjourernas verksamheter. I de allra flesta fall är det polisen som kontaktar brottsofferjouren efter att målsäganden i samband med en polisanmälan tackat ja till en kontakt.

Brottsofferjourernas förutsättningar att hjälpa brottsutsatta är olika i olika delar av landet. Eftersom en stor del av arbetet utförs på ideell basis är de beroende av ekonomisk stöttning från kommunerna. Brottsofferjourernas förutsättningar att ge brottsoffer medmänskligt stöd, hjälp och råd varierar. Ett professionellt bemötande av alla brottsoffer är viktigt, oavsett var man bor. Moderaterna vill därför verka för att likvärdigheten i stödet till brottsoffer över hela landet ska förbättras.

Öppna en jourlinje för brottsoffer

Den som drabbats av brott har ofta många frågor. Det kan vara svårt att veta vart man ska vända sig för att få hjälp och stöd. Ibland kan det ta tid att få ett målsägandebiträde och brottsoffret kan behöva rådgivning och svar på frågor innan ett målsägandebiträde kopplas in. På brottsofferjourer arbetar många ideellt och det kan vara svårt för dem att besvara frågor av juridisk karaktär.

Det finns ett behov av ett samlingsnummer dit man kan ringa för att få hjälp med vart man ska vända sig för att få svar på sina frågor. Idag finns telefonlinjer tillgängliga under kontorstid. En jourlinje skulle kunna fungera som en nationell service dit brottsoffer kan ringa för att få en väg in till fortsatta myndighetskontakter och annan hjälp. Linjen bör vara öppen dygnet runt eftersom många behöver hjälp även på kvällar, nätter och helger.

Bekämpa de ökande it-brotten

Samhället är i dag beroende av internet för att fungera. Internet underlättar våra liv men ökar också vår sårbarhet, inte minst när det gäller risken att utsättas för brott. Andelen brott som begås med hjälp av modern teknik ökar ständigt. Rättsväsendet har inte hunnit följa med i utvecklingen.

För att möta hoten inom it-området är det viktigt att höja kunskapen om den it-relaterade brottsligheten i hela rättsväsendet. Internet har också blivit en ny arena för hat, hot och kränkningar, som sprids på bloggar och andra forum. Genom olika sociala medier kan bilder och information enkelt delas. Det innebär att kränkningar och hot kan få en stor spridning. Uppgifter och bilder på internet är enkelt sökbara och kan finnas kvar i all framtid. Att bli uthängd på nätet kan innebära en stor psykisk påfrestning för den som utsätts. Kränkningarna kan ske i ett sammanhang av trakasserier som pågår även utanför internet. Det kan exempelvis handla om förföljelse från en tidigare partner.

Det händer till exempel att intima bilder eller videor sprids utan samtycke från den som stått framför kameran. Via internet kan även mobbning av barn och unga ta sig in i hemmet via datorer, läsplattor och mobiltelefoner. Andra brott som också begås på internet är bedrägerier, inte sällan med hjälp av en kapad identitet. Gärningsmännen utnyttjar då någon annans identitet för att ta lån eller göra inköp på kredit från flera olika ställen. Brottsoffret får ägna mycket tid och möda åt att ringa runt till flera olika banker och näringsidkare. Moderaterna vill därför att det tas initiativ till en brottsofferportal dit de som utsatts för identitetsstölder och bedrägerier på internet kan vända sig. Ett upprättande av en brottsofferportal bör ske i samarbete mellan branschens olika aktörer.

Uppdatera lagstiftningen för att hindra virtuella våldtäkter och hämndporr

I takt med teknikens utveckling tar brottsligheten nya former. Så kallade virtuella våldtäkter är ett exempel på sexuellt utnyttjande som sker på internet. Det kan handla om att man kontaktas på sociala medier och sedan tvingas utföra sexuella handlingar på sig själv framför webbkameran. Handlingarna dokumenteras och man blir sedan hotad med att bilderna eller filmerna ska spridas om gärningsmannen inte får mer material. Mörkertalet befaras vara stort eftersom detta är förknippat med stor skuld och skam. Ett annat problem som vuxit i takt med teknikens utveckling är så kallad hämndporr. Det kan exempelvis vara en film som sprids på nätet av någon som filmat när denne har sex med sin före detta partner. När det gäller denna typ av brott markerar inte straffen samhällets syn på brottens allvar. Lagstiftningen avseende så kallade virtuella våldtäkter och hämndporr behöver därför tydliggöras.

Straffskärpningar

Straffen för många brott står idag inte i proportion till brottens allvar. Alliansen har i justitieutskottet drivit fram 32 tillkännagivanden till regeringen som riksdagen beslutat om. Riksdagen har på det straffrättsliga området beslutat om 17 tillkännagivanden. Det

handlar om skärpta straff för allvarliga våldsbrott, såsom grovt olaga hot och grovt olaga tvång, grov misshandel och grov utpressning, grovt rån och synnerligen grov misshandel samt dråp.

Därutöver vill Moderaterna skärpa straffen för människohandel och koppleri samt att straffrabatten ska minskas. Ett synnerligen grovt narkotikabrott bör införas. Straffen för brott som begås inom ramen för grov organiserad brottslighet bör skärpas. Vi vill även se skärpta straff för hot och kränkningar på internet, köp av sexuell handling av barn, köp av sexuell tjänst och grooming.

Moderaterna vill även införa ett nytt brott och göra det straffbart att stjäla någon annans identitet, så kallad identitetsstöld eller identitetskapning, samt införa ett nytt brott, grovt fordringsbedrägeri, för att komma åt dem som skickar ut så kallade bluffakturor. Därutöver bör straffet för bedrägeri med systematiska inslag skärpas. Moderaterna är angelägna om att regeringen snarast lägger fram förslag till riksdagen i enlighet med våra tillkännagivanden om straffskärpningar.

Skarpare syn på inbrott

Bostadsinbrott är ett stort problem. Ett inbrott i hemmet är en allvarlig kränkning där det värsta inte alltid är värdet av det stulna, utan den rädsla och det obehag som inbrottet i sig innebär. Även många små och medelstora företag upplever inbrott som ett stort problem. Små företag kan få problem med att kunna upprätthålla sin verksamhet eftersom följdkostnaderna blir för stora. Detta kan leda till att många små orter utarmas på sitt lokala näringsliv. Den utvecklingen måste motarbetas.

Det är ett bekymmer att brotten inte sällan begås av kringresande grupper eller ligor. Stöldligornas tillvägagångssätt karakteriseras av att de snabbt rör sig in och ut ur landet vilket innebär en utmaning för polisen och rättsväsendet. Polisen behöver stärka sin förmåga för att kartlägga och utreda stöldligornas framfart.

Det krävs tydlig lagstiftning där påföljden för bostadsinbrott är mer proportionerlig i förhållande till brottets allvar. Vi vill därför införa en ny brottsrubricering – inbrottsstöld – med ett minimistraff om ett års fängelse.

Radikalisering och terrorism

Utvecklingen i vår omvärld påverkar oss. Personer som reser för att strida med terroriststämplade organisationer är ett allvarligt hot också mot Sverige. Flera

återvänder efter att ha begått krigsbrott. Läget är allvarligt. Den terrorism och ökade radikaliserings i vår närhet och inom landet som vi nu ser är oacceptabel och kräver tydliga åtgärder. Moderaterna har föreslagit ett samlat åtgärds paket som syftar till att både stärka rättsväsendets möjligheter att agera mot våldsbejakande extremism och terrorism, och att stärka det förebyggande arbetet.

En ökad radikaliserings bland extrema grupper utmanar tryggheten i vårt samhälle. Radikaliserings och extremism måste mötas på flera olika sätt samtidigt. I det lokala arbetet är möjligheterna till förebyggande och förhindrande insatser stora. Konkreta insatser behövs här och nu, samtidigt som det långsiktiga arbetet för att förhindra och förebygga terrorism och radikaliserings måste förbättras.

Alliansregeringen utsåg en nationell samordnare för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Uppdraget syftar till en förbättrad samverkan mellan myndigheter, kommuner och organisationer på nationell, regional och lokal nivå när det gäller arbetet med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Den nationella samordnaren ska även verka för att kunskapen om våldsbejakande extremism ökar och att förebyggande metoder utvecklas. Uppdraget ska redovisas senast den 15 juni 2016.

Ökad kunskap krävs för ett effektivt förebyggande arbete

Problemet med att människor radikaliserats och rekryteras till terrororganisationer är ett problem som kommunerna måste arbeta med. I dag saknar kommunerna verktyg för att upptäcka och förhindra att fler rekryteras. Kunskapsbristerna i hur problemet ska motverkas och angripas är stora. Det krävs ett grundläggande arbete med att utveckla metoder för hur kommuner och skolor i ett tidigt skede kan upptäcka ungdomar som riskerar att radikaliserats. Det krävs utbildning om vilka signaler lärare och föräldrar och andra som vistas i ungas närhet ska vara uppmärksamma på.

Radikaliserings och rekrytering till terroriststämplade organisationer sker ofta via sociala medier. Poliser behöver finnas närvarande även på internet där rekryteringen sker. Det är viktigt med ett mer proaktivt förhållningssätt för att upptäcka och agera mot våldsbejakande propaganda och rekrytering till terroristorganisationer och andra extrema rörelser. I det förebyggande arbetet ska samfund inkluderas i diskussionerna om problemen med radikaliserings. Kommuner bör utöka dialogen med trossamfund för att skapa ett förbättrat samarbete och en närmare kontakt.

Kriminalisera resor i syfte att utföra, planera, förbereda eller delta i terroristhandlingar

Moderaterna vill kriminalisera att någon reser, eller försöker att resa, till ett annat land i syfte att utföra, planera, förbereda eller delta i terroristhandlingar, eller att ge eller få terroristträning. Stämpling eller att på annat sätt underlätta detta bör också kriminaliseras. Det bör även bli straffbart att finansiera eller organisera en sådan resa.

Säkerhetspolisen behöver fler verktyg för att kunna säkra bevisning

Säkerhetspolisen måste ges nödvändiga verktyg för att motverka terrorismrelaterad brottslighet och för att lagföring av sådan brottslighet ska kunna ske. När kriminalisering av resande för att delta i strid eller vapenträning för terroriststämplade organisationer införs måste Säkerhetspolisen ha rimliga möjligheter att kunna säkra bevisning. Om detta inte är möjligt i praktiken blir lagstiftningen verkningslös.

Moderaterna vill därför att Säkerhetspolisen får tillgång till signalspaning under förundersökning för att kunna säkra bevisning mot personer som gör sig skyldiga till terrorismrelaterad brottslighet. Säkerhetspolisen bör också få tillgång till hemlig dataavläsning, vilket innebär möjligheter att läsa krypterad datatrafik för att kunna säkra bevisning mot personer som gör sig skyldiga till terrorismrelaterad brottslighet. Alla rättssäkerhetsgarantier ska uppfyllas. Detta innebär krav på adekvata kontroll- och uppföljningsmekanismer och att hänsyn tas till människors personliga integritet.

Säkerställ att det finns resurser för att utreda brotten

Moderaterna vill säkerställa att den internationella åklagarkammaren i Stockholm har rätt resurser för att utreda terroristbrott och krigsbrott. Där måste finnas tillräckligt med specialpolis som kan bistå i utredningarna. Åklagare har varnat för att krigsförbrytare kan gå fria i Sverige för att det finns för få poliser som utreder de misstänkta brotten. Det är inte acceptabelt.

Moderaterna vill dessutom öka Nationella insatsstyrkans operativa förmåga genom att ha tillräcklig numerär för att möta terroristangrepp på flera geografiska platser samtidigt. För detta får polisen extra resurser i budgeten. Dessutom krävs förbättrade rutiner inom Kriminalvården. Ett arbete mot radikaliserings på anstalterna har påbörjats. Det är viktigt att det arbetet fortsätter och utvecklas för att effektivt kunna upptäcka och motverka radikaliserings på anstalterna.

Ökade resurser till polisen och Säkerhetspolisen

Konkreta insatser behövs här och nu, samtidigt som det långsiktiga arbetet för att förhindra och förebygga terrorism och radikaliserings måste förbättras. Inget tyder i dagsläget på att de utmaningar som finns när det gäller att säkra tryggheten i ett fritt och öppet Sverige kommer att minska. I detta arbete har Säpo en avgörande roll. Därför gör Moderaterna en satsning på Säkerhetspolisen i budgeten.

Skärpt passhantering i Sverige

Svenska pass är mycket åtråvärda för många människor i världen. Dels för att de ger möjligheter att få komma till Sverige där vi har trygghet i form av goda utbildningssystem och utvecklade välfärdssystem, dels på grund av att man med lätthet kan resa viseringsfritt till många länder i världen.

I slutet av februari redovisades en utredning om missbruk av svenska pass. Utredningen tillsattes av alliansregeringen och kom med ett flertal olika förslag.

Det är viktigt att säkerställa att svenska pass inte kommer på drift och kan utnyttjas av människor som reser för att ansluta sig till terroriststämplade organisationer såsom ISIL. Reglerna för att få nya pass när sådana förkommit måste skärpas. Närmare 60 000 borttappade pass anmäldes 2013. Det kan inte uteslutas att en del av dessa pass används för att underlätta för personer med olika kriminella avsikter att resa ut ur och in i landet. Man bör – för det första – kunna få endast ett begränsat antal pass utfärdade under exempelvis en femårsperiod. Utfärdas pass utöver det begränsade antalet bör dessa pass bli provisoriska och gälla endast för en speciell resa.

När ett provisoriskt pass utfärdas ska annat giltigt pass återkallas och spärras såväl i nationella som internationella databaser. Användningen av biometriska kontroller vid Schengens yttre gränser bör öka. Det finns också ett behov av en obligatorisk kontroll av fingeravtryck för resenärer till Schengen från tredje land, på sikt även för dem som reser från Schengen till tredje land.

Andra gången man anmäler sitt pass försvunnet och ansöker om ett nytt pass ska polisen kunna kalla till ett samtal när man ansöker om ett nytt pass. I Finland har man ett liknande tillvägagångssätt som bedöms fungera väl.

Det bör också prövas om högre avgifter kan minska omsättningen av pass. I dag kostar det 350 kronor att få ett pass utfärdat. En person bör bara kunna få ett pass utfärdat till den kostnaden under en femårsperiod. Ett andra pass ska kosta mer. Ansöker man om ett tredje pass bör avgiften höjas rejält.

Det bör också bli möjligt att tillfälligt omhänderta pass för att stoppa planerade resor i syfte att delta i strid eller vapenträning utomlands för terroriststämplade organisationer, när sådant resande har kriminaliserats. Vi vill också att det i svenska pass ska kunna skrivas in reseförbud till vissa länder. Under vilka förutsättningar detta kan ske måste utredas närmare.

Ta krafttag mot finansiering av terrorism

För att svara upp mot behovet av en effektiv bekämpning av terrorism är det viktigt att även komma åt finansieringen. Vi anser att ett viktigt steg i att förstärka arbetet mot terrorism och radikaliserings är att ta krafttag mot finansieringen av terrorism.

I rapporten ”*Finansiering av terrorism – En nationell riskbedömning*” har den svenska riskbilden utretts på uppdrag av Alliansregeringen. I den framgår att Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket bedriver underrättelsearbete inriktat mot ekonomisk brottslighet, men att de inte särskilt letar efter finansiering av terrorism. Det framgår också att det är en brist att Skatteverkets och Ekobrottsmyndighetens förmåga till ekonomiskt underrättelsearbete inte utnyttjas i detta syfte och att sannolikheten är lägre att terrorismfinansieringsupplägg kartläggs än den annars hade varit.

Därför vill Moderaterna att Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket ska få ett särskilt uppdrag att utreda finansiering av terrorism. Vi har avsatt medel till Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket för detta ändamål.

Utökat internationellt samarbete mot terrorism

Säkerhetspolisen samverkar bland annat med andra myndigheter i Sverige, men terrorism är ett gränsöverskridande fenomen. Därför deltar Sverige i ett omfattande internationellt samarbete där länder delger varandra information för att förebygga terrorattentat. Arbetet på EU-nivå när det gäller frågor om radikaliserings och deltagande i terroristverksamhet behöver fördjupas. Samarbetet inom Europol, som inrättats för att förbättra polissamverkan mellan EU:s medlemsländer i syfte att bekämpa bland annat terrorism, bör förbättras. Sverige behöver också skapa och utveckla kontakter med transitländer och andra nyckelländer när det gäller resande till oroshärdar.

Bekämpa hatbrotten

I ett fritt och öppet samhälle ska man kunna leva med och älska vem man vill. Man ska få tro på det man vill. Oavsett varifrån man kommer eller hur man ser ut är det en självklarhet att alla ska bemötas med respekt. Tyvärr ser verkligheten inte ut så. Det finns de som provoceras av andras kärlek, utseende eller religion. Det finns de som går över gränsen – som hotar, kränker och misshandlar personer på grund av deras sexuella läggning, etniska tillhörighet eller religion. Fördomar som bitit sig fast, okunskap och bristande respekt kan få allvarliga konsekvenser och är ett problem som måste tas på stort allvar.

Kunskapen om hatbrott måste öka inom rättsväsendet och bland allmänheten

I Sverige anmäls cirka 5 000 hatbrott varje år. Personuppleringen är låg. Ett stort problem är att hatbrotten inte tas på tillräckligt stort allvar. Det leder till att människor inte alltid vill anmäla. Kunskapen om hatbrotten är inte tillräcklig, vare sig inom rättsväsendet eller bland allmänheten. Det krävs ett mer omfattande arbete mot hatbrott.

Kunskapen om hatbrott i samhället i stort måste öka. Vilket också gäller det förhållandet att en sådan lagstiftning faktiskt finns och hur den ser ut. Många utsätts för hatbrott utan att vara medvetna om att man utsätts för ett brott. Är man inte medveten om att brott begåtts görs inte heller någon polisanmälan. Ökad kunskap om hatbrott krävs hos dem som utsätts för brott, men också för dem som kränker andra med ord och med handlingar. I kombination med ökad kunskap är det också viktigt att arbeta förebyggande med att tidigt involvera unga i diskussioner om attityder och värderingar. Det krävs ett tydligare fokus på dem som utsätter andra för hatbrott och hur sådan brottslighet kan motverkas på ett tidigt stadium. Här är det viktigt med ett värdegrundsarbete som inleds tidigt.

För att sprida budskapet om hur lagstiftningen ser ut krävs utbildning som når breda grupper, till exempel i skolor, i föreningar och hos myndigheter. Migrationsverket, som för många människor är den första myndighetskontakten i Sverige, borde informera om hatbrott och att det i Sverige är brottsligt att uttrycka sig på vissa sätt.

Ett förbättrat arbete inom polisen för att upptäcka hatbrottsmotiv

Polisens omorganisation har öppnat upp för en förbättrad bekämpning av hatbrott. För att tidigare upptäcka hatbrottsmotiv krävs utbildning bland poliser. Det handlar bland

annat om att ställa rätt frågor till målsäganden vid anmälan, men också om att vid husrannsakingar säkra bevis på föremål som skulle kunna kopplas till hatbrott.

I dag bedöms enligt polisen ett stort antal hatbrott felaktigt som mängdbrott. Det gör också att brotten prioriteras lägre än om det hade varit fråga om ett brott med hatbrottsmotiv. Vid polisanmälan är det viktigt att målsäganden signalerar att man utsatts för ett hatbrott, men det krävs också att polisen blir bättre på att upptäcka att det handlar om ett hatbrott. Det kan polisen göra genom att exempelvis ställa frågor på ett sådant sätt att ett eventuellt hatbrottsmotiv träder fram.

Skapa en enhetlighet i rättsväsendet om synen på hatbrott

Polisen beskriver att de ibland har svårt att bevisa att ett brott är ett hatbrott. Intrycket är också att åklagarväsendet bedömer denna typ av brottslighet olika. Här är det viktigt med en samsyn om vad som krävs för att ett brott ska bedömas vara ett hatbrott. Det behövs en enhetlighet i hela landet för att öka tryggheten hos de utsatta. Både rättsväsendet och de som utsatts ska veta vad som krävs för att en straffskärpning ska bli aktuell. Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Brottsförebyggande rådet har enats om att beskriva hatbrott på ett enhetligt sätt. Det krävs nu att definitionen sprids till alla anställda inom respektive myndighet, så att alla som arbetar med hatbrott får kännedom om definitionen.

Anna Kinberg Batra (M)

Jessica Polfjärd (M)

Hans Wallmark (M)

Ewa Thalén Finné (M)

Anti Avsan (M)

Tobias Billström (M)

Karin Enström (M)

Lotta Finstorp (M)

Camilla Waltersson Grönvall (M)

Ulf Kristersson (M)

Cecilia Magnusson (M)

Elisabeth Svantesson (M)

Andreas Norlén (M)